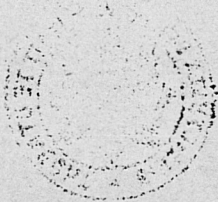

Brochure

1886 I, 5

Verkrijgbaar zoolang de voorraad strekt
tegen den prijs van 15 cent bij den druk-
ker LEITER-NYPELS te Maastricht.

Oprichting van een Weduwen- en Weezenfonds voor Burgerlijke Rijksambtenaren.

Onder de vraagstukken van den dag welke op eene oplossing wachten, bekleedt dat der weduwen- en weezenpensioenen van de burgerlijke Rijksambtenaren, zoo niet de eerste — dan toch voorzeker eene voorname plaats. Over dat hoogstbelangrijk en gewichtig vraagstuk werd vooral in de laatste jaren zóóveel licht verspreid dat het van lieverlede voor eene eindoplossing tot rijpheid is gekomen.

Indien het nu waar is, dat die oplossing genoegzaam voorbereid is, waarom laat zij zich dan nog langer wachten?

Het antwoord hierop moet de Minister van Financien geven.

Hetgeen daaromtrent door Zijne Excellentie bij verschillende gelegenheden is te kennen gegeven, heeft evenwel weinigen in den lande bevredigd, integendeel het heeft duizende ambtenaren teleurgesteld, pijnlijk aangedaan, ontmoedigd, — ja zelfs vele

leden der 1^e en 2^e Kamer hebben het luide uitgesproken, dat zij 's ministers blijkbare ongenegenheid om de zaak spoedig in behandeling te nemen en tot een gewenscht einde te brengen, levendig betreuren.

En is het inderdaad niet treurig, dat de afdoening eener zaak, zóó allerzijds als spoedvereischend erkend, dat zelfs in de beide kamers der Staten-Generaal herhaaldelijk op die afdoening is aangedrongen, juist tegenhouding of vertraging moet ondervinden van eene zijde, waarvan men dit wel het minst had mogen verwachten ? n. l. van een Minister, zelf ambtenaar geweest zijnde, die nu als eerste staatsdienaar, immers de aangewezen beschermer der bij de zaak betrokken ambtenaren moest zijn, en die alzoo het eerste en meeste belang er in moest stellen, dat aan deze ambtenaren geen onrecht geschiede en zij zoo spoedig mogelijk ontheven worden van den druk, angst en bekommering over de onverzekerde toekomst hunner natelaten betrekkingen, welke niet anders dan nadeelig en verstorend op hun moed en ijver in de vervulling hunner betrekking moeten terugwerken.

Zoo dacht men er reeds vroeger over, blijkens het Koninklijk besluit van den 5 April 1817, n° 28, van wege den Koning onderteeikend door den Minister A. R. Falck, betreffende het weduwenfonds der ambtenaren bij de Departementen van algemeen bestuur, waarin wij in den aanhef lezen :

- « En willende alle ambtenaren tot het algemeen bestuur behoorende, voor welke langs geen anderen weg is gezorgd, en die, bij het Departement van algemeen bestuur, waartoe zij behooren, geen weduwenfonds of zoogenaamde pensioen-kas ingesteld vinden, in de gelegenheid stellen, om na hunnen dood, voor hunne vrouwen en kinderen uitzigten te openen, die zorg en onrust verminderen, en vlijtige en opgeruimde werkzaamheid kunnen bevorderen, enz. »

Men zou ons kunnen tegenwerpen dat echter de financieele bezwaren, die tegen eene spoedige regeling der pensioen-kwestie worden aangevoerd, wel groot en te ernstiger schijnen te zijn, naar mate zij ingebracht worden door een Minister van wien men, wegens zijne te veronderstellen natuurlijke sympathie voor de ambtenaren, eerder eene te lichte dan te zware voorstelling van de finantieele bezwaren zou moeten verwachten.

Die tegenwerping zou eenigen grond hebben, indien 's Ministers overtuiging in deze voor onomstootbaar moest worden gehouden, indien zijne bezwaren tegen eene spoedige regeling der zaak onwederlegbaar waren en, indien die ook door zijne ambtsvoorgangers en andere knappe Staatsmannen werden gedeeld. Dit is echter blijkbaar niet het geval. En nu mag men wel aannemen dat een nog kort fungerend Minister, zich uit overdreven voorzichtigheid, in zijn eenzijdig oordeel, te goeder trouw kan vergissen, te zwaar tillend en te angstvallig kan zijn om door te hakken daár, waar dit door een ander meer geroutineerd Minister en scherpzinnig Staatsman, zonder aarzeling geschiedt en zelfs noodzakelijk geacht zou zijn, in het stadium, waarin de pensioen-kwestie zich thans bevindt

Daar intusschen 's ministers bezwaren door velen in den lande, die niet genoegzaam op de hoogte zijn, als werkelijk bestaande kunnen worden beschouwd, en den eenmaal ook in de 2^e en 1^e Kamer begonnen aandrang tot eene spoedige regeling der pensioenskwestie nog een tijdlang zouden kunnen tegenhouden, zoo achten wij ons tot verdediging van het goed recht der ambtenaren en van hunne weduwen en wezen en met al den verschuldigden eerbied voor zijne Excellentie, verplicht aan het Nederlandsche Volk te bewijzen:

I. Dat gezegde kwestie, zooals wij in den aanhef zeiden, rijp is voor eene dadelijke beslissing;

II. Dat 's Ministers bezwaren tegen eene spoedige regeling overdreven voorgesteld en niet aanneembaar zijn.

Zonder in de geschiedenis der kwestie met alles wat er sedert vele jaren al voorbereid en gedaan is om ze tot recht verstand te brengen, hoog en in alle details opteklimmen, iets dat reeds van meer bevoegde zijde nl. door het bestuur der Vereeniging « Het pensioenverbond » en door andere bekwame mannen, meermalen is geschied, — achten wij het voor ons betoog voldoende, hier iets overtenemen van hetgeen daarvan door den hooggeleerden en uitstekenden Staatsman, den Minister *Vissering*, aan den Koning is medegedeeld, bij zijn voorstel van 24 Januari 1881, n° 83, tot ontbinding der Staatscommissie, ingesteld bij Zijner Majesteits besluit van 30 Januari 1878, n° 3 en tot benoeming eener nieuwe en meer uitgebreide Staatscommissie.

Daarin lezen wij o. a :

« De verschillende vraagpunten, die zich voordoen bij het » onderzoek der wijze en der voorwaarden, waarop van Rijks- » wege aan burgerlijke ambtenaren en aan hunne nagelaten » betrekkingen pensioen kan worden verleend, hebben in de » laatste jaren bijzonder de aandacht getrokken. »

« Van onderscheidene zijden wordt de bestaande pensioens- » regeling krachtens de wet van 9 Mei 1846, (Staatsblad n° 24) » afgekeurd, ook na de wijzigingen die daarin laatstelijk bij de » wet van 21 Mei 1873 (Staatsblad n° 64) zijn gebragt. Man- » nen, wier wiskundige studiën of in eigen werkkring ver- » kregen ervaring aan hun oordeel gewigt bijzetten, hebben » meermalen in openbare geschriften op het onvoldoende » der bestaande wetgeving betrekkelijk de burgerlijke pen- » sioenen gewezen en de middelen tot verbetering daar-

» van in 't breede besproken. Van de vele regtstreeks belang-
» hebbenden heeft een aanzienlijk deel zich vereenigd tot een
» «Pensioenverbond», welks bestuur zich herhaaldelijk tot de
» Regering heeft gewend om te verkrijgen, dat de pensionering
» van burgerlijke ambtenaren voortaan uit 's Rijks kas geschiede
» zonder voorafgaande bijdragen hunnerzijds, en tevens dat
» meer algemeen dan tot dus verre door wetgevende maatre-
» gelen in het lot der weduwen en weezen van die ambtenaren
» worde voorzien. »

» Laatstgenoemd punt was het voorwerp van een uitgebreid
» en grondig onderzoek door de staatscommissie, benoemd bij
» Uwer Majesteits besluit van 30 Januarij 1878 n° 3, die dd° 24
» Julij 1879, de eer had, Uwe Majesteit haar uitvoerig en
» belangrijk rapport aantebieden, dat sedert krachtens Uwer
» Majesteits magtiging is openbaar gemaakt. »

» Doch hiermede is slechts een deel verrigt van het meer
» algemeen onderzoek, dat, naar het oordeel van den onderge-
» teekende, aan eene poging tot oplossing van de bedenkingen
» tegen de bestaande regeling der burgerlijke pensioenen dient
» vooraftegaan. »

» Immers, ook wanneer met afdoende redenen kan worden
» aangetoond, dat de bestaande wettelijke pensioensregeling
» grondige herziening vordert; dat die regeling te groote gel-
» delijke offers aan de ambtenaren oplegt, en dat die offers niet
» in juiste verhouding staan tot de kans op voordeel, welke die
» regeling hun aanbiedt, dan zou toch de vraag overblijven,
» hoe daarin kan worden voorzien. De beantwoording dezer
» vraag vordert eene uitgebreide studie, waartoe vóór alles
» eene mate van wiskundige kennis en van ondervinding in het
» vak der levensverzekering wordt vereischt, die de gewone
» organen der Regeering niet bezitten. Doch nevens de wis-

- › kundige, eischt ook de economische en juridische zijde van
- › het vraagstuk, alvorens aan eene regeling van het onderwerp
- › kan worden gedacht, ernstig onderzoek en rijpe overweging.›

Na wijders nog te hebben gewezen op eenige punten, die vooraf moeten worden beoordeeld, vergeleken, nagegaan en in het licht gesteld, of waarvan een overzicht dient te worden gegeven, zegt de minister *Vissering* verder, dat aldan in de eerste plaats de grondslagen van een deugdelijk pensioenstelsel *voor de ambtenaren zelve*n moeten worden opgespoord, en in de tweede plaats *het verband tusschen de pensioenen der ambtenaren zelve*n en *die hunner weduwen en weezen*, zal moeten ter sprake komen, waarbij onderscheiden gewichtige vragen zullen rijzen.

Wij meenen de volgende vragen, daarbij o. a. gesteld, als zulke, waarop de aandacht zal gevestigd worden, hier te moeten overnemen :

- a. Vordert de zedelijke verplichting van den Staat jegens zijne dienaren, of wel het belang van den Staatsdienst zelve, dat de Staat aan zijne burgerlijke ambtenaren pensioen toelegge op grond zoowel van langdurigen dienstdtijd als om andere redenen ?
- b. Moet het beginsel in stand gehouden worden dat van de ambtenaren, door korting of inhouding op hunne traktementen, bijdragen tot bekostiging van hun eventueel pensioen gevoerd worden ?
- c. Is de Staat zedelijk verplicht of om redenen van Staatsbelang gehouden om ook aan de weduwen en weezen van overleden ambtenaren in het algemeen of onder bepaalde omstandigheden een pensioen, toe te kennen, of mag en moet hij aan de ambtenaren zelve de verzorging hunner na te laten betrekkingen overlaten ?
- d. Bij de beantwoording dezer vraag in eerstgemelden zin : is de staat bevoegd om, zooals van vele zijden begeerd wordt,

aan de kapitalen van het thans bestaande pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren geheel of gedeeltelijk de bestemming te geven om te strekken tot uitkeering van pensioen aan weduwen en weezen van overleden ambtenaren?

e. Zoo die bevoegdheid niet ontkend wordt, op welke wijze zou dan aan zulken maatregel uitvoering gegeven kunnen worden, zóó dat de praktische bezwaren, die zich daartegen zullen voordoen, overwonnen kunnen worden?

De Minister doet ten slotte nog uitkomen, dat vooral voor het wiskundige deel van het nog te verrichten onderzoek de krachten, die der Regeering ten dienste staan, bepaald te kort schieten en ook het veld van onderzoek, dat het economische en juridische deel daarvan oplevert, zoo ruim en met zóóvele moeilijkheden bezet is, dat hij in beiderlei opzicht voorlichting door kundige mannen alleszins wenschelijk acht.

En, aan mannen door kunde en ondervinding geschikt om de bovenomschreven taak tot een gewenscht einde te brengen ontbreekt het in Nederland niet, zegt genoemde Minister, terwijl op zijne voordracht bij Koninklijk besluit van 26 Januari 1881, n° 18, benoemd werden tot leden der 2^e Staatscommissie de Heeren Mr J. G. Gleichman, oud-minister van Financiën, lid der 2^e Kamer, als voorzitter; Jh^r Mr C. Hartzen, directeur der Holl. levensverzekeringmaatschappij; Dr P. Van Geer en A. J. Van Pesch, hoogleeraren; J. Stam, directeur der Staatsloterij, voorzitter van den Raad van toezicht op het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren; Mr A. A. de Pinto, raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden; Mr E. Bergsma, rechter in eene arrondissements Rechtbank; met toevoeging van Mr A. Beaujon, commies bij het Departement van Financiën, als Secretaris; aan welke uitgebreide Staatscommissie werd opgedragen den toestand van het bestaande pensioenfonds te onderzoeken,

van dat onderzoek aan den Koning verslag uittebrengen, en bij dat verslag tevens voorstellen aan Zijne Majesteit te doen omtrent eene nadere wettelijke regeling van het pensioenwezen in het algemeen, voor zooveel de burgerlijke ambtenaren en hunne weduwen en weezen betreft.

Deze uitstekende, hoogst kundige, bevoegde en zeker het algemeen vertrouwen des lands verdienende Staatscommissie, hare moeilijke taak volbracht hebbende, heeft daarvan den 24 Juni 1882, rapport aan Zijne Majesteit uitgebracht, onder overlegging van onderscheidene bijlagen, waaronder ook twee wetsontwerpen, het eene tot regeling van de pensioenen der burgerlijke ambtenaren en het andere tot regeling van de pensioenen der weduwen en weezen van die ambtenaren, beide met memorie van toelichting.

Jammer dat van dit op boven allen twijfel verheven wetenschappelijke en staatkundige gronden steunende en doorwrochte werk, dat door den druk openbaar gemaakt is en tot geene ernstige critiek heeft aanleiding gegeven, door de groote massa van het Nederlandsche volk geen genoegzame kennis is kunnen genomen worden, dan zou het voor een ieder duidelijk en uitgemakt zijn, dat aan de voorstellen dier staats-commissie niet alleen dadelijk *konde* maar *moest* gevolg gegeven zijn.

Zij die het niet hebben gelezen, en die wat meer in détail zich op de hoogte der zaak willen stellen, verwijzen wij naar de belangrijke adressen, die dientengevolge door het bestuur der Vereniging « het Pensioenverbond », d^o 31 October en 8 December 1885, aan de Eerste en de Tweede Kamer der Staten Generaal zijn gericht; naar het zaakrijk artikel van den heer *Armand Sassen*, voorkomende in « *de Amsterdammer* » van den 16 December 1885, en naar andere door den druk openbaar gemaakte stukken.

Wij vermeenen daarenboven nog ter algemeene kennis te moeten brengen :

1° Dat de hierboven onder 1^a a en c gestelde vragen door de Staatscommissie bevestigend zijn beantwoord, o. a. in deze bewoordingen :

« Zal voor de ambtenaren gedaan worden wat in het wel-
» begrepen Staatsbelang wenschelijk is, dan behoort niet alleen
» in hunne toekomst, maar ook in die hunner nagelaten be-
» trekkingen te worden voorzien (bladz. 13 van het rapport)
» en verder (bladz. 14).

« Het verzekeren van de toekomst van weduwen en weezen
» is een der eerste pligten van elk, die in het huwelijk
» treedt en geen eigen fortuin bezit; waar dus de staat ge-
» roepen is, voor zijne ambtenaren de zorg voor hun eigen
» bestaan na het ophouden hunner verdiensten te verligten,
» behoort het evenzeer tot zijne verplichtingen hun zooveel
» doenlijk te gemoet te komen in de zorg voor het lot hun-
» ner natelaten betrekkingen, die van de zorg voor hunne eigene
» toekomst onafscheidelijk is. Ten volle vereenigt de Com-
» missie zich met het oordeel reeds door de vorige in 1878
» benoemde staatscommissie uitgesproken op blad. 53 van
» haar gedrukt rapport, dat namelijk staatszorg voor de we-
» duwen en weezen van nog meer belang is, dan staatszorg
» voor de ambtenaren zelven

en nog verder (bladz. 15)

« Dat het overwegend belang van eene doelmatige regeling
» van weduwen en weezenpensioenen voor de burgerlijke
» ambtenaren door hen zelven ten volle wordt ingezien, is
» uit de bemoeijingen van het Pensioenverbond sedert jaren
» overtuigend gebleken. Het verdient hierbij de aandacht, dat
» reeds tijdens de behandeling der wet van 1846 in de Tweede

- › Kamer met nadruk gewezen is op het onvoldoende van elke
- › pensioensregeling, die de weduwen en weezen der ambte-
- › naren onverzorgd liet.

- › Niet minder pleit voor deze opvatting het feit, dat zij
- › gehuldigd wordt in al de vreemde Staten, welker wetgeving
- › omtrent de burgerlijke pensioenen door de Staatscommissie
- › is onderzocht.

- › Blijkens het overzicht dier wetgevingen, dat als bijlage B
- › bij het verslag is gevoegd, wordt in Frankrijk, het Duitsehe
- › Rijk, Pruisen, Groot-Britannie, Italie en België, in meer-
- › dere of mindere mate en op verschillende wijze, van Rijks-
- › wege gewaakt tegen het onverzorgd achterblijven der gezinnen
- › van alle of sommige burgerlijke ambtenaren !

2° Dat de hierboven gestelde vraag sub *la b*, door de Staatscommissie in ontkenningen zin is beantwoord, niet alleen omdat bij de bestending der bijdragen van de ambtenaren voor eigen pensioen, het oprichten van een weduwen-pensioenfonds, ook met verplichte bijdragen, niet doenlijk zou zijn, vermits die gezamenlijke bijdragen, geraamd wordende gelijk te staan met eene doorlopende korting van ruim 12 procent, of 1/8 deel van de bezoldiging, al te drukkend voor den ambtenaar zouden worden, waarvan het noodzakelijk gevolg zou zijn eene verhooging der traktementen met dit bedrag, zoodat ten slotte het Rijk toch de korting zou betalen, (bladz. 54 van het rapport der Staatscommissie van 1879), maar ook uit beginsel, waaromtrent de Staatscommissie van 1882 (bladz. 19) zegt:

- › Over 't algemeen is de Commissie van de heffing van
- › dergelijke bijdragen afkeerig. Zij ziet in die heffing een met
- › de eene hand nemen, wat met de andere gegeven wordt,
- › dat niet bevordelijk is voor het prestige des Staats tegen

- › over den ambtenaar, en evenmin voor eene eenvoudige en bevattelijke administratie.

- › Beschouwt men het verleen van pensioen als een pligt des Staats, dan gaat het niet aan eene regeling te bestendigen, waardoor deze den schijn op zich laadt van zich voor de vervulling van dien pligt in den vorm van bijdragen of kortingen op de traktementen te laten betalen.

- › De retributie der ambtenaren bestaat, volgens de opvatting van verscheidene leden der commissie voor een deel in bezoldiging, voor een ander in uitzigt of kans op pensioen; en het is dus ongerijmd, een deel dier retributie te besnoeijen ten einde het andere te verzekeren. Hetzij men de bijdragen heffe in den vorm eener aflopende of eener doorlopende korting op de bezoldiging, altijd zal de ambtenaar haar als eene hinderlijke heffing aanmerken en maakt zij de krachtens art. 61 der Grondwet door den Koning bepaalde bezoldigingen in zekeren zin onreëel. Veel beter ware het dus, geene bijdragen te heffen en de tractementen te regelen op een zoodanigen voet, dat zij, verbonden met de den Ambtenaar toegekende pensioenkans, eene behoorlijke renummeratie voor zijne diensten uitmaken.

- › Doch ook hier staan practische bezwaren het toepassen van zuivere beginselen in den weg. De Staatscommissie ontveinst zich niet, dat eene algemeene vermindering der bezoldigingen in verband met het geven van uitzigt op pensioen zonder bijdragen, zoowel aan de ambtenaren zelven als aan hunne natelaten betrekkingen, niet wel doenlijk is. En had geene zoodanige vermindering plaats, dan zou de oprigting van een weduwenfonds, dat niet door bijdragen werd gevoed, den Staat zware offers moeten kosten in den vorm van subsidiën, buiten en behalve de kapitalen van het pensioen.

» fonds. Zulke offers mogen van den Staat in geen geval worden geveerd; en de Staatscommissie ziet daarom de eenige » praktische oplossing dezer moeilijkheid in haar voorstel, dat » de Staat voortaan voor de ambtenaarspensioenen geene bijdragen heffe, doch daarentegen de ambtenaren aan storing onderwerpe ten behoeve van het opterigten algemeen » weduwen- en weezenfonds ».

3° Dat de verdere door den Minister *Vissering* gestelde vragen hiervoor vermeld sub 1^{is} *d* en *e*, hunne beantwoording vinden in het 2° hoofdstuk van het rapport der Staatscommissie, waarin wij (bladz. 18) lezen.

« Tot de oprigting van een weduwenfonds als aan het slot » van het vorig hoofdstuk bedoeld, zijn terstond aanzienlijke » kapitalen vereischt, omdat uit dat fonds ook de pensionering » van de weduwen en weezen der tegenwoordige ambtenaren » geschieden moet en dus niet zooals bij enkel met het oog op » toekomstige behoeften ingestelde fondsen, het benoodigde » kapitaal allengs kan worden bijeengebracht.

» Het ligt voor de hand, de kapitalen van het pensioenfonds » voor burgerlijke ambtenaren tot het hier aangeduide doel » aantewenden. Doch daarbij dient gezorgd voor strenge in » achtneming van de aan het slot der inleiding tot dit verslag, » sub 2° en 3° vermelde beginselen: eerbiediging van verkregen regten der ambtenaren en zooveel mogelijk vrijwaring van » den Staat voor absolute toename van financielen last. De » Staatscommissie heeft na langdurige overweging gemeend » aan deze beide beginselen getrouw, eene regeling te moeten » voorstellen, waarbij de kapitalen van het pensioenfonds » worden toegewezen aan het opterigten weduwenfonds, en » aan dit laatste fonds de verplichting wordt opgelegd, den » Staat de noodige gelden te verschaffen voor de betaling

- » van al de thans ten laste van het pensioenfonds loopende
- » pensioenen tot aan hun versterf, tegen zijnerzijdsche ver-
- » pligting om, na de invoering der nieuwe regeling, in de pen-
- » sioenen der burgerlijke ambtenaren regtstreeks te voorzien.
- » Dat het Rijk gerechtigd is over de kapitalen van het
- » pensioenfonds van burgerlijke ambtenaren te beschikken, is
- » naar het oordeel der commissie aan geen twijfel onder-
- » hevig » enz.

De bedoelde kapitalen bedroegen, volgens de memorie van toelichting, bij de ontwerpwet tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het pensioenfonds der ambtenaren over 1886, op 7 Augustus 1885 :

f	30.009.400.—	ad 2½ %	} inschrijvingen Nationale Schuld
»	4.186.720.—	» 3 %	
»	3.130.000.—	» 4 %	

welke kapitalen nog steeds aangroeien met de jaarlijksche renten van ruim één millioen, en het surplus van de bijdragen der ambtenaren, welke voor 1886 geraamd zijn op f 715.000. — terwijl de uitgave voor pensioenen, der na 1e Julij 1846 benoemde ambtenaren, over dit jaar slechts geraamd zijn op f 460.000. ».

Volgens het rapport des staatscommissie (bladz. 112) was er dan ook, tengevolge van de bij de wet van 1846, onwetenschappelijk en buitensporig hoog geregelde bijdragen der ambtenaren op den 1 Januari 1881 (de inschrijvingen 2½ en 3 % die thans respectievelijk ruim 73 en 88 staan, slechts berekend tegen 62½ en 75), reeds te veel in kas, dat is, méér dan voor de pensioenen zelven noodig is, de som van f 7.294.600. — welke som bij onveranderde regeling en berekend naar laatstgemelden lagen koers, op 1 Januari 1916 zal zijn aangegroeid tot minstens 33½ millioen, zoodat nu reeds, zegt de Staatscommissie (bladz. 113), verscheidene millioenen kunnen gebruikt worden in het belang

der ambtenaren, uit wier te hooge bijdragen het gevonden overschot is gevormd.

Wat nu het belang der schatkist betreft, de financiële bezwaren die de tegenwoordige Minister van Financiën doet gelden, om eene wettelijke regeling der zaak nog langer uit te stellen, hieromtrent zegt de Staatscommissie (bladz. 21) dat zij meent dat de sub 3° aan het slot harer inleiding vermelde grondregel:

« De last van het Rijk lost zich voor het grootste gedeelte » op in opoffering van het vooruitzicht op ontheffing in de » toekomst, » bij haar voorstel behoorlijk is in acht genomen, en de Staat tegen onmiddellijke toeneming zijner lasten wegens burgerlijke pensioenen gevrijwaard is. « Ten deze méér » te doen, (zegt zij verder bladz. 22) is onmogelijk, » en ten slotte: » De strekking om het lot der ambtenaren te verbeteren openbaarde zich in de laatste jaren door aanzienlijke » verhooging hunner tractementen.

» Thans wordt in die rigting eene poging gedaan langs » anderen weg: door n. l. aan de ambtenaren, zonder ver- » zwarende der hun op te leggen lasten, weduwen- en wezenpensioenen te verzekeren. Geeft de Staat daardoor een in » de toekomst te verwachten ontlasting prijs; neemt hij ook » in het vervolg de regtstreeksche betaling der ambtenaars- » pensioenen op zich, en wel zonder daarvoor bijdragen te » ontvangen, daartegenover staat, dat aan den drang tot » lotsverbetering der ambtenaren op veel meer afdoende wijze » zal zijn te gemoet gekomen, dan door tractementsverhoogingen kan geschieden, zoodat die verhoogingen voor zooveel » nog noodig met kariger hand dan tot dusverre toegestaan, » de begrootingen van 's Rijks uitgaven veel minder dan tot

- » dus ver met steeds klimmende lasten zullen behoeven te
- » bezwaren. »

Wanneer men bij dit alles overweegt dat, zooals reeds meermalen met klem door het bestuur van het pensioenverbond, in zijne adressen aan den Koning, aan onderscheidene Ministers en aan de Eerste- en Tweede Kamer der Staten-Generaal, en nu ook door de Staatscommissie is aangetoond, er reeds drie fondsen voor weduwen en weezen van een zeker getal burgerlijke ambtenaren hier te lande bestaan, n. l. een voor de ambtenaren der Departementen van 't Algemeen Bestuur, een voor het corps Ingenieurs en een voor de Opzichters van den Waterstaat; dat de gunstige of gepriiviligeerde toestand voor die weinigen hoofdzakelijk tot grondslag heeft de toekenning van een aandeel in de leges d. i. van gelden die ten behoeve van den Staat geheven en die in sommige gevallen langs een omweg door den Staat zelven betaald worden; dat, zooals reeds gezegd, ook in alle beschaafde landen van Europa reeds van Rijkswegen tegen het onverzorgd achterblijven van ambtenaarsgezinnen is gewaakt; dat hier te lande het leger en de marine hetzelfde voorrecht genieten en de militaire ambtenaren en beambten (officiëren en onderofficiëren) met hunne minderen niets storten voor eigen pensioen, maar wel voor dat van hunne weduwen en weezen; en dat dus alleen ten deze eene onbillijke en op niets gegronde uitsluiting of uitzondering bestaat voor de meeste burgerlijke ambtenaren, die nog bovendien *veel te veel* voor eigen pensioen moeten bijdragen, waardoor millioenen nutteloos opgestapeld worden, een toestand die door niemand verdedigd wordt, en dan ook door de Staatscommissie als onhoudbaar wordt bestempeld, — dan vragen wij, of, nu de kwestie eenmaal grondig is onderzocht en alle moeilijkheden, — ook de finantieële

voor de schatkist, — door de Staatscommissie opgelost zijn, het 1^e punt van ons betoog dat de pensioenskwestie rijp is voor eene *dadelijke beslissing, niet overtuigend bewezen is?*

Het 2^e punt, dat 's Ministers bezwaren tegen eene dadelijke regeling overdreven voorgesteld en niet aanneembaar zijn, is door al het vorenstaande eigenlijk reeds van zelf voldoende bewezen. Zien wij echter eens van welk gehalte 's Ministers bijgebrachte redenen zijn tot een voorloopig onbepaald uitstel der zaak.

In de memorie van beantwoording van het voorloopig verslag der 2^e Kamer betreffende hoofdstuk VII B, zegt Zijne Excellentie :

« Hoezeer ten hoogste waardeerende den zeer verdienstelijken » arbeid der thans ontbonden Staatscommissie, aan welke was » opgedragen een onderzoek der wijze en der voorwaarden, » waarop van Rijkswegen aan burgerlijke ambtenaren en aan » hunne nagelaten betrekkingen pensioen kan worden ver- » verleend, en hoe gaarne ook bereid, maatregelen voortestel- » len, waardoor de gezinnen van de ambtenaren na hun' dood » tegen armoede en gebrek zullen worden behoed, mag de » ondergeteekende echter in den tegenwoordigen toestand van » 's lands financiën, er nog niet aan denken wettelijke bepalingen te ontwerpen, waardoor niet slechts het uitzicht van den » Staat, om na korteren of langeren tijd grootendeels van den » pensioenslast, thans ongeveer 14 ton bedragende », (waaronder echter begrepen de niet tot het afzonderlijk fonds behorende pensioenen der ambtenaren, aangesteld vóór 1^e Julij 1846, wier bijdragen ten voordeele der schatkist zijn gekomen en wier pensioenen dus ook uit de schatkist moeten worden betaald), « ontheven te zijn, zou worden prijs gegeven, maar ook 's lands schat-

- » kist met een meerderen pensioenslast zou worden bezwaard,
- » die nog gedurende eene reeks van jaren, ieder jaar klimmen,
- » en ten slotte vrij zeker tot 7 à 8 ton 's jaars aangroeien zou.
- » Zoodra hij is geslaagd in zijn streven om het evenwicht tus-
- » schen 's Rijks inkomsten en uitgaven beter te verzekeren,
- » zal hij middelen beramen, of ten deze niet op voor het Rijk
- » minder bezwarende wijze kan worden voorzien. »

Tegen deze redeneringen en met bestrijding van de juistheid der verstrekte cijfers, is het bestuur van het « Pensioenverbond » opgekomen bij adres van 8 December 11. aan de 2^e Kamer. Maar zulke cijfers die betrekkelijk zooveel andere onderdeelen van den Staatsdienst kunnen te berde gebracht worden, — wat bewijzen zij tegen hetgeen eenmaal onomstootelijk bewezen is, dat de Staat belangen en verplichtingen heeft, die hij niet langer mag verloochenen en die natuurlijk eenige opofferingen onvermijdelijk maken, opofferingen die de schatkist niet onmiddellijk bezwaren, noch het leggen van nieuwe lasten op het volk vereischen, maar die hoofdzakelijk bestaan in het prijs geven of het verlies van het vooruitzicht op vermindering van lasten in de toekomst, alsmede in langzaam aangroeiende kleine lasten waarin geleidelijk bij de jaarlijksche begrootingen kan worden voorzien en die, hoe langer de regeling welke toch eenmaal komen *moet*, uitgesteld wordt, des te drukkender voor den Staat zullen worden.

Of zou de Minister *Bloem* in zijne hiermede niet strookende meening, een dieper blik hebben dan alle anderen en alléén geloofbaar zijn :

1° Tegenover den oud-Minister *Gleichman*, die de instelling der 1e Staatscommissie in 1878 heeft bevorderd, in 1882 als voorzitter het rapport der 2e Staatscommissie heeft onteekend en nog onlangs in de zitting der 2e Kamer op 17 De-

cember 11., de zaak zoo ernstig aan den tegenwoordigen Minister heeft aanbevolen ?

2°. Tegenover den oud-Minister *Vissering*, van wien toch niemand zal gelooven dat hij een zoo grootsch en volledig werk als dat der 2° Staatscommissie, bestaande uit door hem voorgedragen en zoo uitstekend voor de taak berekende mannen, indien hij langer aangebleven ware, zou hebben ter zijde geschoven ; daardoor de juist door dat werk zoo hoog gespannen verwachting te leur stellende, zooals de Minister thans doet, en het ongeduld nog grooter makende dan het te voren was ?

3° Tegenover den vorigen Minister *Grobbée*, die zich openlijk in de 2° Kamer voor de *verplichte* staatszorg ten gunste van een weduwenfonds der ambtenaren, heeft verklaard ?

Alzoo drie oud-Ministers, die denzelfden ongunstigen toestand van 's Rijks financiën hebben beleefd en voor dezelfde moeielijkheid stonden om het evenwicht tusschen de ontvangsten en uitgaven te bevorderen, en die toch, zoo zij langer of in den laatsten tijd aan het roer gezeten hadden, ongetwijfeld de verlangde wetsvoorstellen reeds zouden hebben ingediend.

4° Tegenover de Staatscommissie die 's Ministers financiële bezwaren voorzien en met het oog daarop hare voorstellen ingericht en voor eene dadelijke aanneming en uitvoering, zonder te groot bezwaar voor de schatkist, vatbaar gemaakt heeft, en die daarbij, in de inleiding van haar rapport (bladz. 12), na de noodzakelijkheid van de verandering of geheele hervorming van ons pensioenstelsel, te hebben aangetoond, zegt : « dat voor zulk eene hervor- » ming het tegenwoordig tijdstip eene bij uitstek gunstige » gelegenheid aanbiedt, » en

5° Tegenover zoovele leden van de beide Kamers, die op

afdoening hebben aangedrongen en die blijkbaar 's ministers bezwaren niet deelden, en daarom zijne houding betreurden. Wij zwijgen nu nog van de overtuiging van het bestuur van het Pensioenverbond en van duizenden in den lande.

In de zitting der 2^e Kamer van 17 December ll., antwoordde de Minister op de rede van een lid dier Kamer : « dat » zijn gezegde, dat de Minister de gaaf zou bezitten om zich » met een enkel woord van eene noodige en nuttige zaak af te » maken, niet juist was, enz.

» dat hij Minister meent dat men voor iedere zaak den » juisten tijd moet weten te kiezen, dat de menschen dit wel » eens vergeten, wanneer zij te sterk op de regeling eener zaak » aandringen » ; dus een verwijt van ontijdigen aandrang of te groot ongeduld.

Groote hemel ! 40 jaren lang zijn van de ambtenaren *veel te hooge*, alzoo onbillijke bijdragen voor eigen pensioen gevorderd, en dit moet nog blijven voortduren !

Reeds 9 jaren lang strijdt het pensioenverbond daartegen, en smeekt dat verbond het te veel gestorte af voor de ongelukkige weduwen en weezen.

Staatscommissiën hebben de grieven onderzocht, gegrond bevonden en voorstellen tot verbetering van den onhoudbaren toestand, voor de Regeering kant en klaar gemaakt, en nog zou er geen geduld genoeg geoefend, nog zou het ontijdig zijn, zelfs voor de volksvertegenwoordigers, om op afdoening der zaak aantedringen ?

« *Als het Nederlandsche volk het maar eens wist* », lazen wij onlangs in een dagblad, waarin de kwestie behandeld werd, en wij zeggen het na. Wist het Nederlandsche volk het eens beter, wist het volk hoe met de belangen van het grootste gedeelte der burgerlijke ambtenaren in tegenstelling met die van bovenge-

noemde bevoorrechten wordt omgesprongen, hoeveel stemmen zouden er op gaan om den Minister te antwoorden : « Vergeet » Uwe Excellentie niet veeleer den juisten tijd te kiezen, waarop » eene zaak als deze ter afdoening moest zijn ter hand genomen ? ».

Maar, zei de Minister, bij dezelfde gelegenheid : « ik heb zelf » veel sympathie voor de zaak, maar ik acht het mijn eerste » plicht om te trachten het evenwicht in 's lands financiën te » bereiken ; Wat het zwaarste is moet het zwaarste wegen, » 's lands belang gaat hier vóór het bijzonder belang. »

Mooie woorden die, op zich zelf beschouwd, waar zijn, maar die o. i. hier hunne toepassing niet vinden, omdat de Minister de middelen tot bereiking van het evenwicht niet moet zoeken waar ze niet te vinden zijn, *minstens, waar ze niet in de eerste plaats mogen gezocht worden.*

Het gaat toch niet aan het evenwicht, hetwelk volgens 's Ministers eigen verklaring, bij de discussiën over de Staatsbegrooting voor 1886 overigens reeds was bereikt, te vergelijken met- en te wegen tegen de pensioenen, en dan te zeggen dat het eerste het zwaarste weegt.

Onzes inziens, moeten de pensioenen als bijzonder belang met andere bijzondere belangen, als een onderdeel van Staatsuitgaven, met andere onderdeelen, waarboven het in het oog te houden landsbelang en te bereiken evenwicht planeeren, worden vergeleken en tegen elkander gewogen.

Heeft de Minister dlt gedaan en bewezen, dat van alle Staatsuitgaven de pensioenen het minst noodzakelijk zijn en dus het lichtste wegen ? Wij gelooven het niet, en het bewijs daarvan zou voorwaar ook moeilijk te leveren zijn, wanneer de Minister maar eens dacht aan andere landen, vooral Frankrijk en Italië, waar het evenwicht nog veel moeilijker te bereiken was dan

hier te lande, en waar toch de weduwenpensioenen zóó *zwaar wegend* zijn blijven beschouwd worden, dat dáár niemand er aan gedacht heeft de Staatszorg er voor op te heffen en de ambtenaren zelven alieen voor hunne weduwen en weezen te laten zorgen, niettegenstaande aldaar nieuwe en enorm drukkende lasten, na den oorlog van 1870, op het volk zijn moeten gelegd worden.

Wij zullen nu ter loops eens eene vergelijking als bovenbedoeld wagen.

Hoeveel tonnen gouds, ja millioenen, zijn er in den laatsten tijd en worden er nog, naar het oordeel van mannen van alle partijen, soms met kwistige hand besteed, b. v. voor het oprichten van overdreven kostbare gebouwen en voor het daarstellen van andere werken en wie weet voor welke andere behoeften nog, waarvan wij het nut niet zullen bestwisten, aangezien zij bij de Staatsbegrootingen aangenomen zijn, maar waarvan men toch mag zeggen dat, zoo zij even zorgvuldig waren onderzocht als de pensioens kwestie door de Staatscommissien, zij zeer vermoedelijk zouden zijn gebleken geheel of ten deele lang niet zoodadelijk noodzakelijk of spoedvereischend te zijn, als eene verandering der pensioenswet met voorziening in het lot van de weduwen en weezen der ambtenaren.

Indien de Minister nu zijne ambtgenooten, die de hooge uitgaven daarvoor op hunne begrooting brachten, eens herinnerd hadde aan het te bereiken evenwicht en de gepastheid om aan den jarenlangen aandrang tot regeling van het pensioenswezen te voldoen, zou dit niet het voor de hand liggend eerste en beste middel geweest zijn, reeds voor jaren en nu nog, om 's Ministers finantiële bezwaren te zien weggeruimd? of wel, indien aan het Nederlandsche volk de vraag of de keus eens gesteld ware: Wat wilt gij? of zulke prachtige gebouwen die veel kosten, of een-

voudiger minder kostbare gebouwen, waardoor het evenwicht in de ontvangsten en uitgaven beter kan bereikt worden en ook voor de rechtmatige belangen der burgerlijke ambtenaren en van hunne weduwen en weezen kan worden gezorgd?

Wat zou het volk daarop antwoorden? zeer zeker dit: eerst het 40 jarig onrecht den ambtenaren aangedaan hersteld, en in verband daarmede voor hunne natelaten betrekkingen gezorgd, zooals in andere landen en ten deele ook hier te lande reeds is geschied; daarna kan gezien worden wat er beschikbaar blijft voor minder of meer prachtige gebouwen, enz. Zóó zou het volk spreken, en men oordeele nu, wat er nog van 's Ministers argumenten aanneembaars overblijft.

Is Zijner Excellentie's ongeneigdheid om nu reeds aan de voorstellen der Staatscommissie gevolg te geven daarom dan ook te recht algemeen betreurd, nog onbegrijpelijker is 's Ministers onwil om *met nog minder voor de schatkist bezwarende middelen dan de Staatscommissie heeft voorgesteld*, iets in 't belang der ambtenaren en van hunne gezinnen te doen, waarop een zeer geacht lid der 2^e Kamer en meerdere leden der Eerste Kamer in de zitting van 23 Jannari 11. hebben aangedrongen. De Minister zeide toen: dat hij de overtollige ontvangsten daarvoor niet kon bestemmen, want ging hij dien weg op, dan zou hij vreezen dat hij dezelfde feil zou begaan, die in 1846 begaan is toen de grondslagen voor een pensioenfonds zijn gelegd, zonder de wetenschap te raadplegen of juiste wiskundige berekeningen te maken. Maar wie ziet niet in dat zulks maar een gezocht voorwendsel is, terwijl de Minister die feil gemakkelijk ontgaan kon door de thans op wetenschappelijke en wiskundige gronden steunende, twee wetsontwerpen der Staatscommissie, ter aanneming in de Kamers te brengen, met eene wijziging in de bepalingen van

het ontwerp-pensioenwet der burgerlijke ambtenaren, in dier voege, dat de ambtenaren voortaan, in stede van de in 1846 te hoog gestelde afloopende korting, b. v. eene doorloopende korting van 2 à 3 % hebben bijtedragen, ten bate der schatkist, als eene tegemoetkoming en in compensatie voor het prijs geven van toekomstige voordeelen. De Staatscommissie heeft wel betoogd dat de bijdragen der ambtenaren en voor eigen pensioen en voor het pensioen van weduwen en weezen, die, zonder hulp van den Staat, $12\frac{1}{2}$ % zouden moeten bedragen, te bezwarend zouden zijn en dat daaraan niet te denken valt; dit is zeker waar, doch eene matiger bijdrage uit nood en als tijdelijke maatregel, tot dat bij een eventueel gunstiger toestand van 's lands financiën, daarop kan worden teruggekomen, schijnt zoo verwerpelijk niet. Voor de bestaande ambtenaren, die reeds hunne volle bezoldiging, bij afloopende korting hebben gestort, en die volgens het ontwerp-weduwenfonds, geene doorloopende korting van 5 % meer behoeven te betalen, zou de gezegde doorloopende korting van 3 % voor eigen pensioen niet te bezwarend zijn. Voor de toekomstige ambtenaren zouden de kortingen van 3 en van 5 % wel iets meer bezwarend wezen, maar als men in aanmerking neemt, dat de afloopende korting die zij nu, volgens de wet van 1846 hebben bijtedragen, reeds gelijk staat met eene doorloopende korting van 6.53 %, volgens de berekening der Staatscommissie (rapport blz. 20), dan schijnt eene hoogere bijdrage dan thans van 1 of $1\frac{1}{2}$ % geen onoverkomelijk bezwaar, ja zou door alle ambtenaren zelfs gewenscht zijn en als een zegen beschouwd worden, wanneer zij dan het lot hunner natelaten betrekkingen verzekerd zagen.

Op deze wijze zouden de hiervoor op bladz. 16 bedoelde langzaam klimmende kleine lasten voor de schatkist nog jaren lang totaál worden geweerd. Immers de jaarlijksche bijdragen der amb-

tenaren, als voor gezegd, voor 1886 geraamd op f 715.000, gelijk staande aan eene doorlopende korting op de bezoldigingen van 6.53 %, zouden, gereduceerd tot eene doorlopende korting van 3 %, bedragen ruim f 328.000, behalve de jaarlijksche accressen wegens het steeds toenemend getal ambtenaren en bezoldigingen waarvan die bijdragen worden ingehouden, en vermits de thans uit te betalen pensioenen, voor 1886 geraamd op f 460.000, niet uit de schatkist maar uit de opbrengst der aan het weduwen- en weezenfonds overgedragen kapitalen van het afzonderlijk fonds zouden worden verstrekt en betaald, zoo volgt hieruit dat de gemelde bijdragen van 3 % aanvankelijk nagenoeg geheel en jaarlijks tot een langzaam met de nieuw verleende pensioenen verminderd bedrag, nog een' geruimen tijd, als bate in de schatkist zouden vloeien, totdat de nieuw verleende pensioenen het bedrag der bedoelde bijdragen van 3 % hebben bereikt. Dan eerst, wanneer de nieuwe pensioenen de jaarlijkse bijdragen van 3% overtreffen, zouden de bovenbedoelde langzaam klimmende lasten voor de schatkist een aanvang nemen en nog eenigen tijd zoo gering zijn, dat ze geen overwegend bezwarenden invloed op de begrootingen zouden kunnen uitoefenen, daar gelaten nog de consideratie, dat die lasten reeds eene compensatie zouden hebben gevonden in het surplus dat de schatkist wegens bijdragen, boven het bedrag der nieuwe pensioenen, in de vorige jaren zou hebben genoten.

Is het nu niet duidelijk, dat hierdoor 's Ministers redenen om de regeling uit te stellen tot bij het evenwicht tusschen de ontvangsten en uitgaven meer definitief zal hebben bereikt, niet alleen allen grond missen of geheel komen te vervallen, maar dat integendeel bedoeld surplus der bijdragen van 3 % aan Zijne Excellentie nog eenige jaren zelfs nuttig te stade zoude komen om dat evenwicht te helpen bevorderen, iets waartoe de tegen-

woordige hooge bijdragen volgens de wet van 1846 niet eens kunnen dienen, als in een afzonderlijk fonds, uitsluitend voor pensioenen, moetende opgestapeld en bewaard worden.

Het stokstijfvasthouden van den Minister, op zoo weinig steek houdende gronden, aan zijn eens opgevat plan om, noch een geheel, noch een gedeeltelijk gevolg te geven aan de voorstellen der Staatscommissie, zoude dit daarom niet eenigszins het vermoeden wettigen van sommigen, dat er iets anders mocht achter-schuilen, dan 't geen de Minister voorgeeft? dat hij n. l. nog geheime redenen zoude hebben om de door de Staatscommissie voorgestelde overdracht van de kapitalen van het pensioenfonds aan een weduwenfonds zoo lang mogelijk tegen te houden?

Men meent dit te kunnen afleiden uit het antwoord van den Minister in de zitting van 17 December ll. aan een lid der Tweede Kamer, waardoor de sluier van dat vermoedelijk geheim eenigszins werd opgelicht.

Immers, zoo zeide alstoen de Minister, kunnen de tegenwoordige ambtenaren volstrekt geen recht voor zich en hunne gezinnen doen gelden op het aanwezig surplus, terwijl zij geweten hebben onder welke voorwaarden zij hun ambt aanvaardden enz.

Op deze stelling van den Minister, die in strikten zin eenigen schijn van waarheid bevat, is bij de behandeling van de Staatsbegrooting voor het loopende jaar in de 1^e Kamer een afdoend antwoord gegeven, waarnaar wij ons veroorloven te verwijzen.

Hoe dit zij, er bestaat nu *nood, periculum in mora*, zooals de heer *Verheijen* op 23 Januari ll. in de Eerste Kamer heeft gezegd. De bewezen veel te hoog opgelegde kortingen aan de ambtenaren voor eigen pensioen, kunnen toch niet langer blijven bestendigd, noch hunne natelaten betrekkingen achtergesteld bij anderen voor wie reeds is gezorgd.

Zou nu de Minister kunnen willen dat deze tegenwoordige

nood bleef voortduren zonder leniging en het surplus bewaard bleef voor een denkbeeldigen toekomstigen nood, waarbij aan de gelden eene bestemming zou worden gegeven, waarvoor ze door de ambtenaren niet zijn bijeengebracht?

Dat dit het doel niet was, n. l. om de bijdragen ten deele ten bate der schatkist te doen komen, als eene belasting op de bezoldiging der ambtenaren, blijkt ten duidelijkste uit de geschiedenis der pensioenswet van 1846 en uit de instelling daarbij van een afzonderlijk fonds; de Regeering heeft dit destijds ook zelve erkend, toen zij in hare memorie van toelichting bij gemelde wet (bladz. 9 en 10 der bijbladen) het volgende nederschreef:

- « De verzameling van hunne bijdragen in een afzonderlijk
- » fonds heeft ontegenzeggelijk voordeelen, die bij derzelver in-
- » eensmelting met de algemeene geldmiddelen verloren gaan.
- » Daardoor toch blijven zij uitsluitend bewaard voor die uit-
- » gaven, welke zij bestemd zijn te helpen bestrijden, (n. l. de
- » pensioenen), terwijl zij in het omgekeerde geval aangewend
- » zouden worden voor uitgaven waar zij niets mede gemeens
- » hebben » enz.

Hieruit volgt dat de bijdragen niet ten bate der schatkist mogen komen, dat zij in strikten zin wel het eigendom van het Rijk zijn, d. i. dat de Staat er het vaderlijk bestuur over heeft, en dat het te veel betaalde wel niet aan de bijgedragen hebbende ambtenaren zelven kan worden teruggegeven, maar welke *andere* en *betere* bestemming, in naaste verwantschap met het doel waarvoor zij zijn betaald, — de Minister gelieve het te zeggen — kan er aan gegeven worden dan, volgens het voorstel der Staatscommissie en van het Pensioenverbond, voor een pensioen aan de weduwen en weezen der ambtenaren?

Wij kunnen daarom moeielijk gelooven, dat bij den Minister nog een daarmede strijdige geheime toeleg zou kunnen bestaan,

die, als niet anders *kunnende* gedacht worden dan in strijd te zijn met den geest en de bedoeling der wet van 1846 en met de billijkheid door het Nederlandsche volk en zijne vertegenwoordigers, overigens wel nimmer zou worden goedgekeurd.

Of zoude er, zooals andere vreezen, nog een ander niet geavouueerd of aangeroerd geheim kunnen bestaan?

Zouden n. l. de booze tongen niet geheel ongelijk gehad hebben toen zij, naar « De Amsterdammer » van 16 December 11. (avondblad) bij het slot van een artikel vermeld, hebben beweerd, dat, indien de Departements-ambtenaren niet ten deze in een exceptioneel gunstigen toestand verkeerden, de pogingen van het pensioenverbond reeds lang zouden zijn bekroond geweest met succes?

Zou in dit geval de Minister zich ^{door} ~~van~~ de ambtenaren van Zijn Departement hebben laten overhalen om elke nieuwe regeling van een algemeen weduwenfonds, waardoor aan hun privilege voor de toekomst een einde zou worden gemaakt, zoolang mogelijk tegen te houden?

De Staatscommissie heeft wel gezegd (blad. 26 van haar rapport) dat bij de oprichting van een algemeen weduwenfonds echter de verkregen rechten der tegenwoordige legestekkende ambtenaren in elk geval gewaarborgd moeten blijven — en niemand voorwaar misgunt hun dit, — doch de accressen van hun fonds, waardoor hunne weduwnpensioenen (nu reeds het hooge cijfer van $\frac{1}{2}$ de helft hunner in leven genoten bezoldiging bedragende) nog hooger kunnen worden, en het privilege voor de nieuwe ambtenaren zouden toch moeten worden prijs gegeven.

Zouden nu de Departements-ambtenaren om dit toekomstig voordeel niet te verliezen liever de algeheele uitsluiting zelfs van een veel minder pensioen der wednwen en weezen van alle

andere burgerlijke ambtenaren, al zijn ze dan ook aan armoede en gebrek prijs gegeven, willen zien bestendig?

De toelag daarop doende denken aan het: « *Périssé le monde* » *pourvu que je me sauve*, of « Laat alle anderen vergaan als wij » maar behouden zijn », zou echter zóó ongehoord, zóó grof egotistisch zijn, dat wij, noch zooveel achtenswaardige Departements-ambtenaren, noch den Minister als complice, daartoe in staat kunnen achten, en wij laten dus de verantwoordelijkheid voor hunne verdenking daarvan liever alleen aan de booze tongen over.

Wat nu ten slotte gedaan?

Kan het pensioenverbond nog meer doen dan het gedaan heeft? Kunnen onze volksvertegenwoordigers der beide Kamers nog krachtiger bij den Minister op eene regeling aandringen dan een ^{igen} ~~deel~~ hunner — wij zijn er hun dankbaar voor — reeds zoo wel-sprekend gedaan hebben? of valt er nu maar in te berusten tot het der Regeering behagen zal, wie weet wanneer? wettelijke voorstellen in te dienen?

Neen, zeker niet. De strijd moet voortgezet en meer algemeen, de aandrang sterker en sterker worden. Hiertoe is een nieuwe en sterke factor noodig. Wij bedoelen niets minder dan de medehulp van het Nederlandsche volk. Maar zal het volk dat niet zelden in conflict komt met ambtenaren, zich hunne belangen willen aantrekken en tot hulp bereid zijn? Van een klein deel, het minstwaardige, dat dikwerf met Justitie en politie of wegens ontduiking en smokkelarij met de ambtenaren van den fiscus in onaangename aanraking komt, is zeker weinig medehulp te verwachten. Maar het rechtsgevoel van het edelste deel, de groote en eerlijke massa van het Nederlandsche volk, eenmaal ingelicht van de gegrondheid der grieven en van de rechtmatigheid der wenschen van de burgerlijke ambtenaren overtuigd,

zal zich ongetwijfeld in deze niet onbetuigd laten; te minder daar het hier geldt niet enkel een ambtenaarsbelang, zoo als wellicht oppervlakkig te algemeen gedacht wordt, maar ook een wezenlijk *volks*belang.

Zijn toch de ambtenaren geen zonen en hunne vrouwen geen dochters van het volk?

Moeten hunne kinderen niet eenmaal in de rijen van het volk opgaan en kan het den volke onverschillig zijn of die kinderen door dikwerf te vroeg overleden ambtenaren, onverzorgd achter gelaten, of wel tot armoede of den bedelstaf vervallen en net getal bedeeden, ongelukkigen en ontevreden helpen vermeerderen, of wel met behulp van eenig pensioen, behoorlijk opgevoed en tot nuttige leden der maatschappij, zooals hunne vaders waren, gevormd worden?

En de wederzijdsche ouders van de ambtenaren en hunne vrouwen, broeders, zusters en verdere aan- en bloedverwanten, die of wel de verlaten weduwen en weezen van de hun aanverwante ambtenaren geheel of gedeeltelijk ten laste krijgen, of wel het leed en de schaamte van hunne armoede mede moeten dragen, — en tot zelfs de familiën die op dit oogenblik geen leden onder de ambtenaren en hunne vrouwen tellen, doch die niet kunnen weten hoe spoedig een hunner zonen of bloedverwanten tot eene ambtenaarsbetrekking geraken — of een hunner dochters met een ambtenaar huwen kan, — hebben zij allen, en dus eigenlijk het gansche volk er geen belang bij, dat de hier bedoelde weduwen en weezen niet onverzorgd achterblijven, maar door een pensioenfonds tegen armoede gevrijwaard worden, vooral nu dit, zonder nieuwe lasten voor het volk, op de voorgestelde wijze *zoo gemakkelijk kan geschieden?*

Wij verzoeken der Redactiën van dag- en weekbladen enz., om zoowel dit als andere geschriften ten gunste van het onder-

werp, wel zooveel mogelijk, geheel of verkort, in hunne kolommen te willen op- of overnemen en ter kennis van het volk brengen.

Wij zeggen die sympathieke redactiën daarvoor bij voorbaat onzen dank, terwijl alle ambtenaren in den lande met hunne gezinnen en familiën zich daarvoor ook zeker dankbaar zullen toonen.

Rechtstreeks belanghebbenden en belangstellenden, waaronder wij hopen dat zich ook de ambtenaren der rechterlijke macht die er bij betrokken zijn, zullen voegen, zullen wij wel niet behoeven aanbevelen geene gelegenheid te laten voorbijgaan om in gezelschappen, vereenigingen en vergaderingen, vooral van kiezers, de zaak ter sprake te brengen en allen tot sympathie en medehulp op te wekken, ten einde het volk bij zijne vertegenwoordigers aandringe op zoodanige krachtdadige en algemeene vertoogen, als strekken kunnen om weldra aannemelijke voorstellen tot wettelijke instelling van een weduwen- en weezenpensioenfonds van de Regeering te erlangen.

Het is wel te betreuren dat de Minister van Financiën het daartoe schijnt te willen laten komen en Zijne Excellentie liever niet zelf het initiatief neemt van eene goede daad, die hem den dank van duizenden zou doen verwerven en die zijn naam, tot zelfs bij het nageslacht van de ambtenaren en hunne familiën geroemd en in gezegend aandenken zou doen blijven.

Mogen intusschen het Nederlandsche volk, zijne Vertegenwoordigers en de Regeering wel bedenken, dat de weduwen en weezen van de schier dagelijks hier en daar door den dood aan hen ontrukte ambtenaren, grievend verstoken zijn en blijven van een pensioen, waarop zij toch nu zoowel billijke aanspraak kunnen maken, als de latere weduwen en weezen die, na de instelling van een fonds, pensioen zullen genieten, en dat dus elke dag

uitstel van regeling, elke dag die het getal slachtoffers met nieuwe ziet vermeerderen, eene aanhoudend vermeerderende, onverantwoordelijke onbillijkheid, eene *nationale onrechtvaardigheid is*.

Maastricht, Mei 1886.

M. P. H.

C.5406

